

Tintin, cinquanta anys també en català

El passat mes d'abril ha fet cinquanta anys que es va publicar el primer àlbum de les aventures de Tintin en català: *Les joies de la Castafiore*. Per aquest motiu, l'associació MoulinSab, que aplega un grup de *tintinferits* locals, ha promogut el mural que l'artista urbà Ramon Puig – Werens- ha pintat a la cantonada del carrer Sant Llorenç amb el carrer Tres Creus de la nostra ciutat (*).

L'obra més popular d'Hergé, *Les aventures de Tintin i Milú*, va arribar a Catalunya l'any 1957, per iniciativa de Conxita Zendrera, filla de Josep Zendrera, artífex de l'Editorial Joventut de Barcelona, fundada l'any 1923 i especialitzada en obres infantils, biografies de personatges històrics i novel·les de divulgació popular. Gràcies a la visió, tossuderia i passió per la literatura infantil i juvenil que tenia la

Conxita Zendrera i Tomàs

Sra. Zendrera –i té avui encara als seus 94 anys- els catalans de 7 a 77 anys hem pogut gaudir i gaudim de les aventures de Tintin en la nostra llengua.

Conxita Zendrera i Tomàs tenia aleshores 37 anys i treballava a l'editorial familiar com a directora del departament de publicacions infantils i juvenils. A causa de la seva feina i responsabilitat professional, va viatjar a Itàlia, a Bolonya concretament, per participar en un congrés internacional d'editors. En un dels trasllats dels congressistes, en lloc d'asseure's a l'autocar assignat als editors espanyols, va preferir asseure's amb els editors francòfons, perquè ella havia viscut a França durant els anys de la guerra civil espanyola i havia rebut una part de la seva educació en francès.

L'atzar va fer que el seu company de seient a l'autocar fos l'editor belga Louis Casterman, pare dels àlbums de Tintin, que, des de feia molts anys, s'editaven a Bèlgica i França. Durant el trajecte, Casterman li va preguntar si coneixia Tintin i Zendrera li va dir que encara no, per la qual cosa l'editor belga n'hi va proporcionar un exemplar només arribar a l'hotel dels congressistes. Es tractava de l'àlbum *Le Sceptre d'Ottokar*.

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Aquella nit mateix, Conxita Zendrera se'l va llegir sencer i s'ho va passar tan bé amb aquella lectura que va decidir emportar-se l'àlbum cap a Barcelona i traduir-lo al castellà ella mateixa per editar-lo a Espanya. No tothom ho veia igual a Can Zendrera, però el criteri de la Conxita es va imposar finalment i, l'any següent, 1958, va aparèixer el primer àlbum Tintin a la península, en castellà, -El Cetro de Ottokar-, editat per l'Editorial Joventut (Juventud) a Barcelona. Van haver de passar sis anys abans no es va poder editar en català.

Va ser a partir dels anys seixanta del segle XX, quan van començar a aparèixer a Catalunya algunes publicacions periòdiques per a infants en català, com ara Cavall Fort i L'Infantil (més tard Tretzevents), hereves de la tradició editorial d'aquell Patufet de Josep Maria Folch i Torres que la guerra civil havia estroncat vint anys abans. Les autoritats que ens governaven aleshores no creien que els *patufets* (com s'anomenaven en aquell temps les publicacions per a infants per mimetisme amb la revista de Folch i Torres) fessin cap mal i va començar a autoritzar-ne la publicació, a l'empara i recer de l'església catalana.

En aquest context general, l'Editorial Joventut, que abans de la desfeta de 1936 ja editava les seves publicacions en català, va decidir tirar endavant una versió en la nostra llengua de les aventures de Tintin. L'àlbum triat va ser *Les joies de la Castafiore*, que era l'últim que s'havia editat aleshores a Bèlgica, que es va posar a la venda per la diada de Sant Jordi de 1964.

La traducció del francès era del terrassenc Joaquim Ventalló, antic director del diari *L'Opinió*, que ja feia temps que coneixia aquests àlbums i que, pel seu compte, ja els havia anat traduint. Ell precisament es va oferir a l'editorial i a l'editorial li va semblar bé l'ofertament i la traducció que n'havia fet. L'aposta editorial, però, era arriscada, perquè els àlbums de Tintin sortien a un preu de venda al públic de 100 pessetes (uns 60 euros d'ara proporcionalment) i no hi havia tradició de còmics en àlbums a casa nostra. Però va ser un èxit, perquè les històries de Tintin i Milú són divertides i formatives en molts aspectes i van agradar a petits i grans des del primer moment, contribuint així a la difusió del català i el seu aprenentatge entre els infants del nostre país.

Manel Camps

Diari de Sabadell / Opinió / Dissabte 3 de maig del 2014

(*) **Vist a la xarxa** número 13 del 27 d'abril.